

bv sport

Adviesrapport Zwembaden

Inhoudsopgave

1. Introductie	2
2. Samenvatting bv SPORT	3
3. Contextschets	5
4. Werkwijze en proces	6
5. Samenvatting gesprekken met stakeholders	7
5.1 Verenigingen	
5.2 Onderwijsinstellingen	
5.3 Zwemscholen	
5.4 Beroepsmatige gebruikers	
5.5 bv SPORT leidinggevend kader	
5.6 Buurtsportcoaches bv SPORT	
6. Bouwkundig en installatietechnisch	12
7. Uitwerking scenario's drie bestaande zwembaden	13
7.1 Zwembad Kalverdijkje	
7.2 Zwembad It Gryn	
7.3 Zwembad de Blauwe Golf	
8. Slotwoord	18

Introductie

Eind 2024 is de routekaart 'verduurzaming gemeentelijk vastgoed' gepresenteerd. De voornaamste aanleiding: de sterk stijgende energiekosten en de noodzaak voor het terugdringen van de CO2 uitstoot, volgens het akkoord van Parijs.

Voor de gemeente een duidelijke urgentie om het gemeentelijk vastgoed snel te moeten verduurzamen.

Verduurzamen gaat verder dan alleen het terugdringen van CO2 en de energielasten. Door te blijven investeren in het gemeentelijk vastgoed worden er leefbare, gezonde en toekomstbestendige gebouwen en omgevingen gecreëerd.

De drie zwembaden binnen de gemeente Leeuwarden; zwembad de Blauwe Golf, zwembad Kalverdijkje en zwembad It Gryn in Stiens staan bovenaan op de routekaart voor verduurzaming.

Zwembaden zijn bijzondere voorzieningen binnen gemeentelijk vastgoed vanwege de specifieke functie, complexe technische installaties en intensieve exploitatie. Vanwege de hoge leeftijd van in ieder geval twee van de drie zwembaden in onze gemeente zijn de oplopende onderhoudskosten en bouwkundige risico's ook een belangrijk aspect om rekening mee te houden.

Tot slot zijn, om een toekomstbestendige route te bepalen, de sterk veranderende marktbehoefte en demografische ontwikkeling binnen de regio ook belangrijke aspecten om mee te nemen in de afwegingen.

Kortom: de zwembaden vragen om een 'brede routekaart voor de toekomst'.

Advies aan de gemeente : bepaal eerst de belangrijkste vertrekpunten

De ontwikkeling van een juiste toekomstvisie raakt diverse gemeentelijke thema's en domeinen. Het vertrekpunt bepaalt tevens de richting. Het eerste advies aan de gemeente is dus samen het vertrekpunt te bepalen. Je kunt hierbij denken aan de duurzaamheidsambities, maar ook aan geografische spreiding en/of aan gezondheid en leefbaarheid.

Eerder gaf het college de voorkeur aan vast te houden aan de drie bestaande voorzieningen. Het vertrekpunt 'uitgaan van de drie bestaande zwembaden' hebben we in dit schrijven voor u verder uitgewerkt.

Samenvatting advies bv SPORT

Op basis van **de bestaande configuratie** adviseert bv SPORT de volgende uitwerkingen per zwembad.

) **Zwembad de Blauwe Golf**

Advies: Vervang de Blauwe Golf door een nieuw **hoofd**zwembad.

Voordelen:

- Toekomstbestendig
- Voldoet aan nieuwe zwembadwetgeving
- Sluit aan bij veranderde behoeften van gebruikers
- Multifunctioneel inzetbaar (beweegbare bodems, klapwanden, etc.)
- Energieneutraal
- Lagere operationele kosten, zoals energie, toezicht en dagelijks onderhoud
- Sterke regionale functie met focus op zwemveiligheid en recreatie

Onderbouwing. Het huidige zwembad:

- Is 35 jaar oud en verouderd
- De technische installaties (waterzijdig, klimaat/lucht en elektrisch) zijn verouderd
- Heeft een ouderwetse configuratie, is niet efficiënt en niet multifunctioneel
- Kent hoge structurele kosten voor beheer en veiligheid
- Kent hoge kosten en risico's om te blijven voldoen aan nieuwe zwembadwetgeving
- Heeft een lage isolatiewaarde
- Is op lange termijn moeilijk aantrekkelijk te houden voor bezoekers

) **Zwembad Kalverdijkje**

Advies: Verduurzaam zwembad Kalverdijkje volgens de routekaart.

Voordelen:

- Relatief jong gebouw
- Zoutelectrolyse vervangen in 2024
- Mogelijkheid voor quick wins, zoals ledverlichting in de zwemzaal
- Dit zwembad is integraal onderdeel van sportcentrum Kalverdijkje

› **Zwembad It Gryn**

Advies: Verduurzaam en renoveer zwembad It Gryn.

Voordelen:

- Sterke regionale functie, in combinatie met het buitenbad en speelweide
- Nieuwe zwemwaterinstallatie (zoutelectrolyse) is gerealiseerd in 2024
- Beweegbare bodems in het doelgroepenbad en wedstrijdabad worden in 2026 vervangen
- Garderobe, kleedruimtes en sanitaire voorzieningen zijn gerenoveerd in 2024
- Voldoende verduurzamingsmogelijkheden
- Dit zwembad is integraal onderdeel van sportcentrum It Gryn

Noodzakelijk hierbij:

- Productvernieuwing om aantrekkelijk te blijven en voldoende bezoekers te trekken
- Grondige renovatie van de perrons
- Nader onderzoek naar bouwkundige staat op middellange termijn

Contextschets

In ons waterrijke Friesland zijn zwembaden van levensbelang. Ieder kind zou moeten kunnen leren zwemmen. Daarnaast is het van groot belang dat de nieuwe Nederlanders, die vaak niet of onvoldoende hebben leren zwemmen, ook de kans krijgen om zwemvaardigheid op te doen voor hun eigen veiligheid.

De zwembaden bieden naast leren zwemmen en onderhouden van de zwemvaardigheid ook plek aan een grote diversiteit aan activiteiten. Sporten, onderwijs, beroepsmatig, recreatief zwemmen en ook zwemmen als inzet voor een veilige en effectieve manier van bewegen voor (preventieve) gezondheidsbevordering.

Alleen al daarom zijn zwembaden in de buurt onmisbaar. Zwembaden zijn een belangrijke basisvoorziening.

Dit roept meteen de volgende vraagstukken op:

Hoe toekomstbestendig zijn de bestaande zwembaden?

Hoe zien de zwembaden in de gemeente Leeuwarden er over 5, 10 en 20 jaar uit?

Alleen al deze twee vragen geven weer dat er naast de vraagstukken verduurzamen en CO₂ uitstoot verder nagedacht moet worden, voordat er hoge investeringen gedaan worden.

Wat is de toekomstvisie van de gemeente Leeuwarden over de zwembaden?

Om een toekomstvisie te kunnen bepalen zijn er vele aspecten van belang. Om deze richting te bepalen kunnen er vele verschillende vertrekpunten zijn.

Bv SPORT geeft met deze adviesnota een advies/richting mee vanuit onze rol als adviseur en als beheerder en exploitant.

Deze adviesnota is geschreven als aanvulling op het adviesrapport 'Toekomstvisie zwemwater in Leeuwarden' van Tien Organisatieadvies – Joop Scherpenzeel.

Werkwijze en proces

Het adviseren over de toekomst van de zwembaden raakt veel belangen en domeinen en vereist daarom een gedegen onderbouwing. Bv SPORT heeft daartoe de afgelopen tijd onder andere alle huurders uitgenodigd voor een brainstormsessie over de toekomstvisie op de zwembaden. De onderwijsinstellingen hebben in persoonlijke gesprekken hun behoeften en visie gedeeld, terwijl de maatschappelijke huurders in een aparte sessie ook met hun ideeën kwamen.

Naast de zwemschool van bv SPORT zijn er ook andere (commerciële) aanbieders van zwemlessen. In een gezamenlijk overleg hebben we de huidige situatie besproken en de plannen voor het zwembad van de toekomst verkend.

Ook de beroepsmatige gebruikers – Brandweer Leeuwarden en Vliegbasis Leeuwarden – hebben in een eigen gesprek hun visie op zwemmen, zowel nu als in de toekomst, gedeeld. De uitkomsten van deze diverse sessies worden in een apart hoofdstuk beknopt samengevat.

Tegelijkertijd is er een analyse uitgevoerd naar het bezoek en de bezettingsgraad van de bestaande baden, zijn trends en ontwikkelingen in kaart gebracht in gesprekken met de buurtsportcoaches en zijn de demografische ontwikkelingen meegenomen.

Gezien de leeftijd van de zwembaden is er ook een expertsessie georganiseerd met hoofd Techniek en hoofd Bouwen van bv SPORT. Tijdens deze sessie is de huidige technische en bouwkundige staat van de zwembaden nader besproken en zijn de grootste risico's vanuit hun expertise in kaart gebracht.

Op basis van deze gegevens zijn de belangrijkste vertrekpunten bepaald die meegenomen zouden moeten worden bij het geven van dit advies en het ontwikkelen van een breed gedragen toekomstvisie voor de zwembaden.

Gesprekken met stakeholders

Middels diverse brainstormsessies is er met de verschillende georganiseerde gebruikers gesproken over hun visie op het zwemmen nu en in de toekomst.

Vanuit hun eigen perspectief hebben zij een actieve input geleverd aan dit proces.

5.1 Verenigingen

Toegankelijkheid en Inclusiviteit

Een belangrijk aandachtspunt vanuit verenigingen is de toegankelijkheid van zwembaden voor mindervaliden en senioren. Dit betekent onder andere de wens voor bredere perrons, aangepaste kleedruimten en een rolstoelvriendelijke infrastructuur. Daarnaast is er behoefte aan prikkelarme zwemuren en inclusieve faciliteiten om zwemmen voor iedereen toegankelijk te maken.

Innovatie en Technologie

Er werd besproken dat innovatieve technologieën kunnen bijdragen aan de flexibiliteit en veiligheid van zwembaden. Beweegbare bodems maken een gevarieerd gebruik van het zwembad mogelijk, terwijl interactieve tijdsregistratiesystemen, drenkelingen-detectiesystemen en digitale hulpmiddelen bijdragen aan een efficiëntere, veiligere en aantrekkelijkere zwemervaring.

Gezondheid en Maatschappelijke Functie

De toenemende bewegingsarmoede vraagt om een divers aanbod aan zwemactiviteiten, zoals reumazwemmen, vitaliteitsprogramma's en kortere zwemlesreeksen voor scholen om de zwemvaardigheid op peil te houden. Zwembaden kunnen een belangrijke maatschappelijke functie vervullen door samen te werken met gezondheidsorganisaties en sportverenigingen en zich te positioneren als onderdeel van een multifunctioneel gebouw.

Recreatie en Beleving

Om het recreatieve aspect van zwemmen te versterken, is het van belang om moderne faciliteiten zoals uitdagende glijbanen, spring- en duikplekken, wellness en buitenbaden aan te bieden. Daarnaast moeten verenigingen en clubs ruimte krijgen om de sociale functie van zwemmen te ondersteunen.

Personeel en Trainers

Eén van de grootste uitdagingen is het vinden van voldoende gekwalificeerd personeel en trainers voor zwemlessen, trainingen en doelgroepgerichte lessen. Efficiënt beheer, een moderne, plezierige en verantwoorde werkplek en samenwerking met andere aanbieders en maatschappelijke organisaties kunnen helpen de druk op personeel te verlichten en het werk aantrekkelijk te maken.

Conclusie

De toekomst van zwembaden ligt in een combinatie van toegankelijkheid, innovatie, gezondheid, aantrekkelijkheid, duurzaamheid en samenwerking. Door multifunctionele, aantrekkelijke en energiezuinige zwembaden te ontwikkelen, kunnen maatschappelijke trends zoals bewegingsarmoede en vergrijzing beter worden opgevangen. Grote uitdagingen liggen in het waarborgen van voldoende personeel en het slim integreren van technologie en duurzaamheid.

5.2 Onderwijsinstellingen

Zwemonderwijs speelt een belangrijke rol binnen verschillende opleidingen.

Bij **Firda Orde en Veiligheid** is zwemmen een vast examenonderdeel, waarbij de focus ligt op conditie en techniek. De nabijheid van zwembad Kalverdijkje zorgt voor een efficiënte lesindeling.

Firda CIOS Sport en Bewegen beschouwt zwemmen als een basisvak, met mogelijkheden tot specialisatie en de opleiding tot zwemonderwijzer. Dit is relevant gezien het tekort aan zwemdocenten in Nederland.

Piter Jelles de Brêge heeft veel zij-instromers, waarvan een groot deel niet kan zwemmen. Zwemlessen zijn hier essentieel, mede ook vanwege watergerelateerde trauma's. Het behalen van zwemdiploma's gebeurt in samenwerking met bv SPORT.

Twalûk Speciaal Onderwijs richt zich op recreatief zwemmen en sociale interactie. Binnen het voortgezet speciaal onderwijs ligt de nadruk op zwemveiligheid en zelfredzaamheid.

5.3 Zwemscholen

Tijdens de brainstormsessie over de toekomst van zwemles(aanbieders) zijn belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen besproken zoals bewegingsarmoede, vergrijzing en duurzaamheid.

Belangrijkste uitkomsten:

- Maatschappelijke impact:
We zien steeds meer bewegingsarmoede en overgewicht bij kinderen, en tevens een groeiende behoefte aan seniorvriendelijke zwembaden.
- Zwemaanbod:
Er is een groeiende behoefte aan zwemaanbod gericht op specifieke doelgroepen, kortere lessenreeksen voor onderwijs en samenwerking met verenigingen.
- Duurzame en toegankelijke zwembaden:
Er is behoefte aan multifunctioneel gebruik, een rolstoelvriendelijke omgeving en beweegbare bodems.
- Hygiëne en gebruiksgemak:
Er is behoefte aan efficiëntere routing, makkelijkere schoonmaak en meer privéruimtes.
- Personeel:
Er dreigt een tekort aan gekwalificeerd personeel en we zien de noodzaak van betere arbeidsvoorwaarden en opleidingen.
- Beschikbaarheid badwater:
Er is behoefte aan meer mogelijkheden voor een breder aanbod van zwemlessen om daarmee ook wachtlijsten te verkorten.

5.4 Beroepsmatige gebruikers zwembaden

De beroepsmatige gebruikers, zoals de vliegbasis en de brandweer, maken voornamelijk gebruik van de zwembaden voor functiespecifieke zwemtrainingen, het onderhouden van zwemvaardigheid en algehele conditietraining.

Vliegbasis Leeuwarden

- Het zwemmen vanuit defensie is gericht op zwemvaardigheid en het onderhouden van functiespecifieke vaardigheden.
- Uniek in de Blauwe Golf is de trainingsmogelijkheid met de Dinghy Drill. Dit is een verplicht onderdeel voor de F35-piloten en wordt halfjaarlijks getoetst.
- De reistijd naar het zwembad is een belangrijk aandachtspunt.
- De vliegbasis zal in de komende jaren mogelijk gaan doorgroeien en naar verwachting zal het opleidingsaanbod op de vliegbasis verder toenemen.

Brandweer (beroeps)

- Brandweerkorps Leeuwarden is één van de twee overgebleven beroepsbrandweerkorpsen binnen Friesland.
- Alle beroepsbrandweermensen zijn ook inzetbaar als duiker. Deze specifieke vaardigheden worden wekelijks getraind tijdens het zwemmen.
- De duikers van Brandweer Leeuwarden zijn inzetbaar in heel Friesland.

Wensen vanuit Defensie en Brandweer:

- In een toekomstig nieuw zwembad de mogelijkheid bieden voor een verhoogde Dinghy Drill training voor defensie.
- Opslagruimte voor trainingsmaterialen.
- Een dieper bassin realiseren voor duik oefeningen, met een beweegbare bodem voor beginnende duikers.

Voor beide gebruikers geldt dat zij bij goede faciliteiten in de nabije toekomst meer badwater zouden willen huren in de zwembaden.

5.5 Bv SPORT leidinggevend kader

Tijdens een brainstormsessie met het leidinggevend kader van bv SPORT zijn wensen en vereisten voor een toekomstig zwembad in Leeuwarden besproken.

Belangrijke thema's:

- Toegankelijkheid:
Ruimere kleedruimtes, meer en veilige parkeergelegenheid en voorzieningen voor mindervaliden.
- Veiligheid en comfort:
Overzichtelijke inrichting, een sociaal veilige omgeving en een goed binnenklimaat.
- Innovatie:
Beweegbare bodems, slimme technologieën en uitdagende zwemmaterialen.
- Recreatie en ontspanning:
Glijbanen, een spraypark en wellnessfaciliteiten.
- Faciliteiten voor verenigingen:
Vergaderruimten, clubruimten en horeca.
- Duurzaamheid:
Energiezuinig ontwerp en waterkwaliteit.
- Efficiëntie:
Geautomatiseerde tickets en slim en efficiënt beheer mogelijk maken.
- Aantrekkelijk werkgeverschap en een fijne werkomgeving creëren.

5.6 Buurtsportcoaches bv SPORT

De buurtsportcoaches van bv SPORT zijn deskundig en dagelijks aan de slag met bewegen en gezondheid. Vanuit hun expertise geven zij de volgende adviezen mee.

Samenwerking en maatschappelijke impact

Tijdens de sessie werd benadrukt dat nauwere samenwerking met gezondheids- en welzijnsorganisaties essentieel is om zwemmen te koppelen aan een gezonde leefstijl.

Zwemonderwijs moet een vaste plek krijgen binnen het curriculum, bijvoorbeeld als natte gymles of modulaire zwemlessen, zodat alle kinderen de kans krijgen om te leren zwemmen.

Daarnaast is het belangrijk om zwemmen betaalbaar en toegankelijk te houden voor alle doelgroepen, ongeacht hun sociaaleconomische status.

Multifunctioneel en inclusief ontwerp

Een modern zwembad moet geschikt zijn voor veelzijdig bewegen, zowel in als rond het bad. Er werd geopperd om beweegbare bodems in de bassins, buitenfitness en looppaden te integreren. Verder werd het belang van een groene en natuurlijke uitstraling benadrukt, zowel binnen als buiten, om de omgeving uitnodigend en ontspannend te maken.

Speciale faciliteiten en programma's voor ouderen en mindervaliden moeten ervoor zorgen dat ook zij langer actief kunnen blijven.

Ruimte voor topsport en individuele sporters

Om zowel topsporters als individuele zwemmers beter te bedienen, werd het overwogen van een 50-meter bassin (zoals bijvoorbeeld bij de Welle in Drachten) voor wedstrijden en trainingen besproken. Ook moderne voorzieningen, zoals een tijdsregistratiesysteem voor baantjeszwemmen, kunnen de ervaring van individuele sporters verbeteren.

Innovatie en technologie

In het zwembad van de toekomst moet er ruimte zijn voor innovatie. Slimme waterzuiveringssystemen, interactieve zwemsensoren en digitale trainingsprogramma's kunnen bijdragen aan een efficiëntere en aantrekkelijkere zwemervaring.

Daarnaast zijn multifunctionele bassins met beweegbare bodems een slimme oplossing om de ruimte flexibel in te zetten voor verschillende doelgroepen en activiteiten.

Recreatie en beleving

Om recreatief zwemmen aantrekkelijk te houden, werd geopperd om moderne spelelementen zoals glijbanen, een spraypark of een klimwand en duikplateau te integreren. Het stimuleren van jeugd en jongeren met uitdagende en interactieve zwemactiviteiten is essentieel om hen betrokken te houden bij de zwemsport.

Conclusie

De sessie benadrukte het belang van samenwerking, innoveren en inclusiviteit in de zwembaden. Door samen te werken met gezondheidsorganisaties, in te zetten op moderne technologie en zwemactiviteiten aantrekkelijker te maken voor een breed publiek, kan zwemmen een blijvende maatschappelijke impact hebben.

Bouwkundig en technisch

Dit onderdeel is opgesteld naar aanleiding van het overleg tussen het hoofd Bouwen en het hoofd Techniek van bv SPORT, waarin de toekomstvisie en verduurzamingsmogelijkheden van de zwembaden de Blauwe Golf, Kalverdijkje en It Gryn werden besproken. Tijdens het overleg zijn de huidige bouwkundige en installatietechnische staat van de zwembaden doorgenomen, evenals de uitdagingen die een mogelijke verduurzaming met zich meebrengt.

De Blauwe Golf, samengevat:

De Blauwe Golf kent vanuit haar leeftijd technische en bouwkundige achterstanden en risico's, o.a. bij isolatie, beton, schimmel en installaties. (Enkel) verduurzamen is risicovol op middellange termijn.

Kalverdijkje, samengevat:

Er zijn achterstanden bij isolatie en luchtbehandeling, maar geen zichtbare ernstige structurele gebreken.

Aanbevelingen:

- *Op korte termijn:*
Inspecteer isolatieschil en vervang verouderde luchtbehandelingskasten.
- *Op middellange termijn:*
Voer isolatie- en ventilatieverbeteringen door.
- *Op lange termijn:*
Vervang luchtbehandelingssystemen en verbeter verwarming.

It Gryn, samengevat:

Vergelijkbare problemen als de Blauwe Golf, met extra zorgen over de vloercoating en de veiligheid. Ook installaties zijn verouderd.

Aanbevelingen:

- *Op korte termijn:*
Herstel van de vloeren, los de koudebruggen op en vernieuw het aanbod voor bezoekers.
- *Op middellange termijn:*
Vervang luchtbehandeling.
- *Op lange termijn:*
Installeer energiezuinige pompen en filters en stap over op lage temperatuurverwarming.

Uitwerking scenario's

Als uitgangssituatie voor het schrijven van dit advies is de huidige configuratie van de zwembaden als vertrekpunt genomen.

Wanneer we per bestaand zwembad inzoomen, zijn er voor elk zwembad meerdere scenario's denkbaar. Deze zijn in onderstaand schema weergegeven:

Zwembad	Verduurzamen	Renovatie + Product- vernieuwing	Nieuwbouw	Sluiting
Kalverdijkje	1	4	7	10
It Gryn	2	5	8	11
de Blauwe Golf	3	6	9	12

In het rapport *Ruimte voor sport in Leeuwarden* (2020 Mulier Instituut) is naar voren gekomen dat de gemeente Leeuwarden niet met minder vierkante meters badwater kan. Wel is er destijds een aanbeveling gedaan om een verkennend onderzoek te starten naar de mogelijkheid van een extra zwembad aan de zuidkant van de stad. Dit scenario is hier niet specifiek uitgewerkt.

Uitgaande van de voorkeur van het college gaan wij voor deze adviesnota er ook van uit dat de scenario's 10, 11 en 12 niet gewenst zijn en deze hebben we daarom verder buiten beschouwing gelaten.

Dit betekent concreet dat we per zwembad drie scenario's (1 t/m 9) overhouden. In de volgende paragrafen zullen we deze verder toelichten per zwembad.

7.1 Zwembad Kalverdijkje

Zwembad Kalverdijkje, geopend in 2006, is het jongste zwembad in de gemeente Leeuwarden wat betreft leeftijd.

Het zwembad beschikt over een 25-meterbad en een doelgroepenbad. Beide baden zijn voorzien van een beweegbare bodem, waardoor het zwembad veelzijdig inzetbaar is voor verschillende doelgroepen.

Wat betreft de programmering richt het zwembad zich voornamelijk op banenzwemmen, zwemlessen, activiteiten voor specifieke doelgroepen en wordt het veel gebruikt door verenigingen.

Gezien de leeftijd van het zwembad is het scenario voor nieuwbouw niet het meest aannemelijk. Wanneer we het gebruik, de bezoekersaantallen en de resultaten uit de gesprekken met diverse stakeholders in overweging nemen, blijkt er naast verduurzaming ook geen directe aanleiding te zijn voor forse renovatie en/of productvernieuwing.

Er is wel een duidelijke wens voor het realiseren van een inpandige tribune met uitzicht op de zwemzaal en naar meer opslag- en beweegruimte rondom de baden. In de huidige situatie is er nu onvoldoende zitcapaciteit op de zwembadperrons. Bij wedstrijden en diploma-uitreikingen lopen zwemmers en publiek door elkaar. Dit leidt tot onhygiënische en onveilige situaties.

Gezien bovenstaande blijft het scenario voor het verduurzamen van zwembad Kalverdijkje over.

Binnen dit scenario is het advies van bv SPORT om de voorgestelde maatregelen uit de eerder voorgestelde routekaart te volgen.

7.2 Zwembad It Gryn

Zwembad It Gryn, gebouwd in 1992, maakt sinds de gemeentelijke herindeling deel uit van de gemeente Leeuwarden.

Het zwembad beschikt over zowel binnen- als buitenbaden, waardoor het vooral in de zomermaanden populair is bij een breed publiek uit de regio.

Het zwembad omvat een 25-meterbad en een doelgroepenbad, beide met een beweegbare bodem. Verder is er een klein recreatiebassin met glijbaan en een whirlpool. Buiten zijn drie bassins: een smal 25-meterbad met een familieglijbaan, een halfdiep speelbad en een klein peuterbassin. Daarnaast is er een ruime zonneweide met diverse sport- en speelelementen.

Wat betreft de programmering is er naast banenzwemmen en recreatief zwemmen ruimte voor zwemlessen en specifieke doelgroeplessen. Ook maken verschillende verenigingen gebruik van zwembad It Gryn.

In Stiens is er bovendien een unieke situatie: het doelgroepenbad wordt vrijwel dagelijks verhuurd aan de naastgelegen zorggroep Alliade, die aldaar verschillende woonunits beheert.

Door de aparte kleedruimten en de multifunctionaliteit die de beweegbare bodem biedt, is It Gryn een belangrijke basisvoorziening kwetsbare doelgroepen.

Uit de gesprekken met stakeholders komt geen directe behoefte naar voren voor sterke verbeterpunten voor zwembad It Gryn. Wel wordt de gladheid van de zwembadperrons door meerdere gesprekspartners als belangrijkste aandachtspunt genoemd.

Tijdens de coronacrisis is een groot deel van de kleedruimten en sanitaire voorzieningen gerenoveerd en vernieuwd. Daarnaast is recent de zwemwaterinstallatie vervangen door een zoutelektrolyse-installatie.

Vanuit bouwkundig oogpunt is het essentieel om de huidige isolerende schil goed in kaart te brengen, zodat het maximale rendement uit een verduurzamingstraject gehaald kan worden. Ook de staat van de zwembadconstructie, zowel de betonnen bassins als de staalconstructie, verdient de aandacht.

Installatietechnisch gezien zijn er aandachtspunten wat betreft de leeftijd van de pompen en mogelijke aanpassingen die nodig zijn voor een duurzame manier van verwarming. Het is echter niet noodzakelijk om hiervoor te kiezen voor een nieuwbouwsценario.

Wanneer we kijken naar het aantal bezoekers, zien we een lichte daling. Om het zwembad blijvend aantrekkelijk te houden voor een breed publiek, is productvernieuwing noodzakelijk.

De netcongestie op de locatie in Stiens vormt verder geen belemmering.

Daarom adviseert bv SPORT voor zwembad It Gryn om in te zetten op een **scenario van verduurzaming plus renovatie en productvernieuwing**.

7.3 Zwembad de Blauwe Golf

Zwembad de Blauwe Golf is het oudste zwembad in de gemeente Leeuwarden. De bouw van dit zwembad begon in 1990. Daarmee is de Blauwe Golf nu ruim 35 jaar oud. De gemiddelde levensduur van vergelijkbare zwembaden is circa 40 jaar.

Een zwembad heeft vaak een kortere levensduur dan andere gemeentelijke gebouwen door intensief gebruik, hoge luchtvochtigheid, blootstelling aan water en chemicaliën en het benodigde onderhoud aan de technische installaties. Deze factoren zorgen voor snellere slijtage en meer frequent onderhoud, wat de levensduur verkort in vergelijking met andere gebouwen.

Zwembad de Blauwe Golf heeft een sterk regionaal recreatief karakter dankzij de aanwezige voorzieningen. Het zwembad beschikt over drie aparte bassins voor instructie- en verenigingsgebruik: het instructiebad, het doelgroepenbad en het wedstrijdbad. Daarnaast is er een ruim recreatiebad met een golfslaginstallatie, meerdere whirlpools, een kreekstroming en in 2016 werd er een uitbreiding gerealiseerd met een tweede waterglijbaan.

In de programmering is de Blauwe Golf breed geopend voor zowel banenzwemmen als recreatief zwemmen. Daarnaast wordt het zwembad door een grote groep diverse verenigingen gebruikt voor zwemactiviteiten. Het aanbod is gevarieerd en biedt verschillende activiteiten voor een brede doelgroep. Dit omvat onder andere wedstrijdzwemmen, waterpolo, zwemmen voor mensen met reuma, zwemmen voor mensen met obesitas en zwemmen voor mensen met een beperking, evenals andere zwemgroepen met een maatschappelijk karakter. Voor al deze doelgroepen is het zwembad een onmisbare voorziening.

Uit gesprekken met verschillende stakeholders blijkt dat het gebrek aan multifunctionaliteit en de verminderde toegankelijkheid voor mensen met een beperking belangrijke tekortkomingen zijn van het huidige zwembad.

Vanuit bouwen en techniek kwamen er nog enkele belangrijke aandachtspunten naar voren. De aandacht ligt hierbij vooral op de sterk verouderde onderdelen van de installatie, en ook op de bouwkundige schil en de constructieve en isolerende aspecten.

Bij een eventuele grondige renovatie van de Blauwe Golf moet er overigens goed rekening worden gehouden met een lange verbouw/sluitingsperiode, welke gezien het volume van de Blauwe Golf grote (maatschappelijk) negatieve effecten zal hebben.

Gezien bovenstaande en om de toekomst van zwembaden in de gemeente Leeuwarden te waarborgen en aan te sluiten bij ambitieus sport- en gezondheidsbeleid adviseert bv SPORT om het **scenario voor nieuwbouw** uit te werken. De hoge kosten van het verduurzamingstraject en/of renovatie wegen niet meer op tegen de hoge leeftijd van het zwembad en de mogelijke risico's die het in stand houden van een intensief gebruikte locatie zoals de Blauwe Golf met zich meebrengen.

Met een nieuw hoofdzwembad is ook de toekomst grotendeels geborgd en worden toekomstige keuzes voor andere baden ook makkelijker.

Slotwoord

Het is essentieel dat alle belanghebbenden, van gemeentelijke overheden tot lokale gebruikers, zich inzetten voor toekomstbestendige zwembaden om zo een gezonde, veilige en inclusieve omgeving te creëren voor toekomstige generaties.

bv SPORT adviseert daarom:

- 1. Bepaal eerst de belangrijkste vertrekpunten.**
- 2. Vervang in ieder geval de Blauwe Golf voor een nieuw hoofdzwembad.**
- 3. Verduurzaam Kalverdijkje volgens de voorgestelde routekaart.**
- 4. En verduurzaam en renoveer It Gryn.**

Wij hopen dat dit advies een waardevolle bijdrage levert aan de besluitvorming en dat de voorgestelde maatregelen bijdragen aan een duurzame en plezierige zwemervaring voor iedereen.

Iedereen BLIJ VAN SPORT

